
**PROCEDURI DE ALEGERE A REPREZENTANȚILOR
SOCIETĂȚII CIVILE ÎN ORGANELE DE ADMINISTRARE
A JUSTIȚIEI. AVANTAJE ȘI EFECTE**

**PROCEDURES FOR ELECTION OF CIVIL SOCIETY REPRESENTATIVES
IN BODIES OF ADMINISTRATION OF JUSTICE. ADVANTAGES AND
EFFECTS**

CZU: 347.97/.99

Summery

The involvement of civil society representatives in the composition of Councils for the Judiciary, entrusted with the self-administration of the judicial authority, is incontestable at the contemporary stage of evolution of the society. However, the conditions and the decisional authorities of the contest, proposed by the State authorities, are disputable through the prism of ensuring a system of checks and balances in the trichotomy of the State power. The organization of these contests by the Legal, Appointment and Immunities Commission of the Parliament of the Republic of Moldova, in the conditions of national legislation, is highly politicized, so that even if a successful election is realized, from a viewpoint of professionalism and integrity, the members elected in such conditions have a lack of social trust, being perceived as attached to the power. This phenomenon, through social subjective perception, considerably affects trust in a professional and independent justice. This investigation is oriented towards strengthening the role of the members of the civil society in the composition of national Councils for the Judiciary and the authors intervene with proposals of innovative legal mechanisms of election of civil society representatives and identify advantages, as well as effects of the implementation of such a mechanism in relation with the responsibility of judges and with the process of increasing social trust in justice.

Keywords: *Superior Council of Magistracy, civil society representatives, trust in justice, General Assembly of Judges*

Evenimentele din ultimii ani, realizate în justiția națională sunt într-o

legătură evidentă cu activitatea Consiliului Superior al Magistraturii. Lipsa de încredere în justiție, numeroasele condamnări a Republicii Moldova la CtEDO, hotărârile judecătorești cu tentă politică, dar și presiunile politice asupra justiției, incertitudinile în politicile din domeniul reformelor în justiție – toate acestea demonstrează necesitatea unei reaprecieri axiologice a CSM-ului în asigurarea calității și eficienței justiției naționale și în reprezentarea din partea acesteia a puterii a treia în stat. Autoritatea în cauză, într-o retrospectivă legislativă, scoate în evidență multiple tentative de reformare, organizate de guvernări și care însă, nici n-au avut o finalitate certă, multe din ele au fost anulate sau modificate de guvernările ulterioare și în esență au determinat incertitudini în politicile referitoare la organizarea și funcționarea CSM-ului. Componenta Consiliului Judiciar, în marea majoritate a statelor europene posedă o structură similară, numărul magistraților fiind recomandat de Carta Europeană cu privire la Statutul judecătorului printr-un număr nu mai mic de jumătate din componența sa, accentuând că acest număr este format din judecătorii aleși de Adunarea profesională: „Pentru orice decizie referitoare la selecția, la recrutarea, la desemnarea, la evoluarea carierei sau la încetarea funcțiilor unui judecător, statutul prevede intervenția unei instanțe independente față de puterea executivă și de cea legislativă, constituită cel puțin pe jumătate din judecătorii aleși de Adunarea Generală conform unor modalități care garantează cea mai largă reprezentare a acestora” [1].

Altfel spus, președintele Curții Supreme de Justiție, ce deține un mandat de drept în componența CSM-ului și de regulă este inclus în categoria membrilor care nu dețin competență decizională în inițierea, promovarea în carieră și funcții manageriale, în domeniul atragerii la răspundere disciplinară a judecătorilor, nu poate fi inclus în acest număr.

În scopul asigurării unei independențe decizionale, orientate spre depășirea anumitor limite profesionale, în componența Consiliului Judiciar sunt incluși reprezentanți ai societății civile, într-o anumită proporție din numărul total al membrilor, care sunt deținători de instruire profesional-juridică, dar în nici un caz nu formează o majoritate decizională. Sistemele juridice europene identifică mai multe sau mai puține profesii juridice ce acordă posibilitate de a candida la funcția de membru a CSM – reprezentant al societății civile, principalul criteriu generic fiind apartenența la o profesie juridică liberă. În calitate de criterii speciale, esențiale pentru eligibilitatea candidaților, putem identifica integritatea și experiența profesională notorie.

Valoarea reprezentanților societății civile în componența și activitatea

Proceduri de alegere a reprezentanților societății civile în organele de admin...

Consiliilor Judiciare (Consiliile Superioare ale Magistraturii) este incontestabilă în condițiile justiției contemporane, fiind o componentă indispensabilă a unui regim politic democratic. Rolul și ponderea reprezentanților societății civile în componența Consiliului Superior al Magistraturii (în continuare CSM) [2, p.114-115], la fel, este pe larg caracterizată în literatura de specialitate [3, p.183]. Expresia valorică a reprezentanților societății civile în CSM constă în preîntâmpinarea formării unui sistem închis, „de castă” a magistraților [4, p. 18-19] și în acordarea unei manifestări complementare de transparență publică în capacitatea decizională. Dacă ponderea reprezentanților societății civile în componența CSM este diferită, în baza reglementărilor naționale ale statelor europene [5, p.127-148], reglementările regionale țin cont de recomandările privind reprezentarea corpului magistraților în formula „nu mai puțin de jumătate din componența Consiliului a fi aleși de Adunarea Generală a Magistraților” [6]. Astfel, menționăm că, deși ponderea reprezentanților societății civile în CSM este redusă numeric și reprezintă, de regulă, a patra parte din componența acestuia, rolul membrilor CSM – reprezentanți ai societății civile, este substanțial. Întrucât reprezentanții în cauză au apartenență profesională la anumite profesii juridice, altfel devenind imposibilă reprezentarea eficientă a societății contemporane într-un astfel de organ colegial, urmează a ne pronunța referitor la o altă dilemă, de natură teoretico-practică – modul de selectare a acestor reprezentanți. Chiar dacă sunt exponenți ai societății civile, reprezentanți ai anumitor profesii juridice, selecția acestora este realizată de autoritățile statului, care, prin însăși prezența lor, acordă procesului de selecție un caracter politic, membrii aleși fiind, direct sau indirect, mai pronunțat sau mai puțin pronunțat, reprezentanți ai diferitor forțe și interese politice.

În scopul fortificării credibilității acestor reprezentanți ai societății civile, a CSM în ansamblu în fața societății și a politicului, ne propunem elaborarea unui mecanism juridic de selectare a acestor reprezentanți, fără implicarea directă a puterii de stat. Or, cât de independenți și profesioniști n-ar fi reprezentanții în cauză, procedurile de selecție sunt afectate prin prisma neîncrederii din partea societății și, respectiv, afectează credibilitatea CSM în ansamblu. Suplimentar, precizăm rolul acestor membri în componența CSM: grație provenienței, ei reprezintă o intermediere funcțională între corpul magistraților, puterea politică și societate.

Experiența recentă (în contextul sistemului juridic al Republicii Moldova), aparent democratică, a anumitor comisii ad-hoc, destinată selectării anumitor candidaturi, care au avut intenția de a se manifesta în calitate de filtre suplimentare în fața organelor autorităților publice abilitate cu competență decizională în

domeniu, au demonstrat caracterul lor formal și latent politizat, finalitatea fiind departe de realizarea valorilor democratice scontate. Mai menționăm și realitatea existentă: la etapa contemporană nu există un mecanism juridic suficient de obiectiv, capabil a asigura o selecție apolitică și profesionistă a reprezentanților societății civile în componența CSM.

CSM, în calitate de organ superior de administrare judecătorească [7], are la baza mandatului său un proces electiv: mandatul fiecărui membru are drept argument politico-juridic un anumit număr de voturi ale corpului de magistrați; acest număr poate varia în reglementările naționale ale diferitor sisteme juridice, dar, evident, este necesară acumularea cel puțin a unei majorități simple din numărul de magistrați prezenți la ședința de selectare sau din numărul magistraților prezenți în profesie. Deși Adunării Generale a Judecătorilor i se acordă un rol mai puțin semnificativ în procesul de administrare a justiției, formarea prin electivitate a corpului de magistrați – membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, este, incontestabil, o competență a acesteia; deci, și darea de seamă anuală care vizează activitatea CSM și ridicarea mandatului de membru a CSM sunt tot competențe ale acesteia. Și ar fi nostim de vorbit despre inamovibilitatea membrilor CSM aleși de Adunarea Generală a magistraților; or, devenind membru al Consiliului, nu se obține o imunitate de răspundere juridică și, deci, nu putem vorbi de inamovibilitatea mandatului. Probabil, mecanismul juridic de selecție a reprezentanților societății civile necesită a fi similar cu mecanismul juridic de selecție a reprezentanților corpului de magistrați în componența CSM.

Recomandăm o procedură specifică de selectare a reprezentanților societății civile în componența CSM, în care rolul proactiv aparține Adunării Generale a Magistraților și nu Legislativului, în calitate de organ politic.

Pasul I. Odată cu anunțarea vacanței mandatului sau cu un anumit termen de până la expirarea mandatului de membru al CSM, se anunță procedura de înaintare a candidaților, care pretind a fi eligibili pentru funcția de membru al CSM din partea societății civile. Termenul în cauză trebuie să fie rezonabil, în conformitate cu obiectivele ce urmează a fi realizate deci, se află într-o interdependență de volumul și structura dosarului candidatului. Suntem de părerea că în condițiile contemporane, de modernizare a tehnologiilor informaționale și uniformizare a bazelor de date electronice, Secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii ar trebui să dețină competența de solicitare a informațiilor referitoare la candidați de la instituțiile și autoritățile statului. Astfel acest termen rezonabil, care în condițiile actuale ar părea rezonabil în cuantumul de 30 zile,

Proceduri de alegere a reprezentanților societății civile în organele de admin...

ar putea fi redus la 15 zile. Este destul de straniu de a merge la o autoritate sau instituție publică și de a solicita o anumită informație caracteristică candidatului, contra plată, destinată unui concurs public or, această procedură ar putea fi realizată de către instituția sau autoritatea publică ce organizează concursul. Astfel, candidații care optează pentru un mandat din partea societății civile, prin acordul său de permisiune a prelucrării datelor cu caracter personal și acordă competența Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii de a efectua demersurile corespunzătoare.

Pasul II. Dosarul public al candidatului este depus la Secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii, urmând o procedură de acceptare la concurs cu privire la fiecare candidat, cu realizarea interpelărilor și verificărilor de rigoare. Ne referim la sesizarea Autorității Naționale de Integritate privind candidatul și, respectiv, la declarația de avere și interese, precum și la alte autorități și/sau instituții competente în domeniu, care pot fi diferite, în funcție de legislația națională a fiecărui stat în parte. Implicarea autorităților și/sau a instituțiilor publice în procesul de verificare a informației din dosarul public al candidatului demonstrează o simbioză funcțională între Justiție și Politic în cadrul acestui proces de selecție. La rândul ei, societatea civilă este în drept de a se expune public pe componenta fiecărui candidat – reprezentant al societății civile, în calitate de potențial membru al CSM. Însă, ceea ce este, în opinia noastră relevant, expunerea în cauză ar urma să aibă un caracter consultativ, capacitatea decizională fiind atribuită Adunării Generale a Magistraților. La fel, caracteristic pentru această etapă, este posibilitatea de contestare a componentelor dosarului format din actele juridice individuale emise de către instituțiile și autorităților publice, adresate Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii ce evident, urmează a fi realizate în procedură contencioasă și astfel, se impun modificări în domeniu referitoare la termeni și competențe în Codul Administrativ al Republicii Moldova sau în actele normative ce reglementează procedurile și competențele corespunzătoare în alte sisteme juridice. Evident, în condiții de solicitare a informației ce caracterizează candidații în mod centralizat, prezentarea și analiza acesteia va fi realizată în termeni eficienți, din partea candidatului fiind necesară o simplă cerere ce ar conține intenția de participare la concurs și acordul de ai fi prelucrate și publicate datele cu caracter personal. Prezumând un eventual reproș cu referință la consumul banilor publici, intenționăm a argumenta că interesul public al concursurilor de acest gen, valoarea acestora, depășește considerabil aceste sume invocate. Este posibil și depășirea prin compromis a acestei dileme – candidații care n-au fost selectați de către Adunarea Generală a Judecătorilor nu le este restituită suma corespunzătoare depusă odată cu cererile sus-menționate

și calculată de către Secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii. Evident, candidaților selectați li se restituie suma depusă or, concursul public este gratuit. Menționăm și de caracterul rezonabil al sumei, ce nu trebuie să formeze o barieră artificială de participare a candidaților la concursul caracterizat. După o procedură clar determinată și realizată în termeni restrânși, dar cu respectarea drepturilor: la un proces echitabil și la un recurs eficient, anumiți pretendenți vor părăsi limitele de concurs fără a fi prezentate dosarele și candidaturile în fața Adunării Generale a Judecătorilor.

Pasul III. Fiecare candidat urmează a fi reprezentat, pe perioada desfășurării concursului, de doi magistrați, cu statut de persoană de încredere. Astfel, integritatea candidatului la funcția de membru al CSM din partea societății civile va fi asigurată, în procesul de alegere, prin prisma integrității acestor magistrați. Or, în cazul existenței unei situații de ridicare a mandatului înainte de termen, va fi afectată nu numai integritatea membrului CSM, ci și integritatea magistraților care l-au reprezentat și l-au înaintat în fața Adunării Generale a Magistraților. Considerăm că nu este necesitatea unui interviu public pretins în fața Adunării Generale a Judecătorilor. Ar fi suficiente recomandările realizate de către acești doi magistrați, care reprezintă candidatul ce aspiră la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Notorietatea profesională și integritatea ireproșabilă nu necesită anumite demonstrații în fața unei instituții ad-hoc în domeniu. De regulă acestea sunt puternic influențate de grupuri de interese, ce adesea nici nu identifică un caracter politic.

Notorietatea profesională nu e necesar de a fi demonstrată. Dacă vorbim despre reprezentanții societății civile în condițiile legislației naționale care, conform normei constituționale sunt în limitele profesorilor universitari din domeniul juridic, notorietatea profesională poartă un caracter public și evident, prin calitatea prestațiilor didactice, prin numărul și calitatea publicațiilor științifice într-un anumit domeniu juridic, prin titlurile didactice și gradele științifice, prin calitatea activităților juridice realizate de către candidat – în situația lărgirii reglementării constituționale actuale de profesor titular – în reprezentant al societății civile. În caz contrar, în condiții de selecție prealabilă de către o anumită comisie, se pierde esența însuși a statutului de profesor universitar din domeniul dreptului. Dacă notorietatea profesională apare drept un criteriu acumulativ, ce se caracterizează printr-un volum de rezultate profesionale de calitate, atunci **integritatea ireproșabilă** în calitate de criteriu obligatoriu pentru selectarea reprezentanților societății civile se prezintă drept criteriu restrictiv. Altfel spus, considerăm că pe lângă actul juridic emis de către Autoritatea Națională de Integritate [8] în privința candidatului la solicitarea Secretariatului Consiliului

Proceduri de alegere a reprezentanților societății civile în organele de admin...

Superior al Magistraturii nu mai trebuie să fie prezentate alte caracteristici, care oricum pot avea un caracter subiectiv.

Evident că fenomenul integrității ireproșabile nu se încadrează numai în caracteristica actului emis de Autoritatea Națională de Integritate, însă obține o complexitate deplină prin recomandările judecătorilor care reprezintă candidatul-pretendent. Și chiar dacă există anumite obiecții din partea reprezentanților corpului judecătoresc, cu referință la o candidatură sau alta, considerăm oportun de a acorda un anumit termen după publicarea dosarelor candidaților-pretendenți, de înaintare a acestor obiecții. Însăși procedura trebuie să dețină un caracter public complet, astfel responsabilizând și autorii obiecțiilor referitoare la un candidat anumit or, invocarea unor obiecții cu tentă politică sau manipulatorii demonstrează angajamentele politice și neprofesionalismul autorului obiecției înaintate. Valoarea recomandărilor judecătorilor, depuse în susținerea unui anumit candidat-pretendent, se află într-o proporționalitate evidentă față de notorietatea profesională și integritatea ireproșabilă a înșiși judecătorilor în cauză. Candidații-reprezentanți ai societății civile (profesori în drept titulari, conform legislației naționale) care au promovat cu succes concursul, după confirmarea în funcție urmează a depune declarații de incompatibilitate și conflicte de interese repetate, ce vor avea extinderea și asupra judecătorilor care au recomandat și prezentat public candidaturile corespunzătoare în ședința corespunzătoare a Adunării Generale a Judecătorilor. Astfel se fortifică responsabilitatea judecătorilor care intenționează a recomanda și prezenta public candidatul ales și care de regulă se prezumă că sunt cu o experiență profesională avansată și dețin grade superioare de calificare. Condițiile în cauză la fel, nu necesită a avea un caracter restrictiv, însă vor impune o analiză de oportunitate a reprezentării, deoarece în cazul participării la un concurs a acestora realizat de Consiliul Superior al Magistraturii, membrii recomandați și prezentați de ei nu vor participa la vot. Argumentul în cauză vine a descuraja judecătorii de a recomanda și prezenta chiar candidați pretendenți reali de a deveni membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, dacă ei înșiși nu au o carieră pe deplin formată.

Pasul IV. Candidații care și-au depus dosarul de concurs urmează a fi aleși prin vot secret în ședință plenară a Adunării Generale a Magistraților, cu o majoritate simplă din numărul magistraților prezenți. După prezentarea și recomandarea candidaților în ședința Adunării Generale a Judecătorilor, ce urmează a fi realizată în zi de lucru, cu mențiunea în procesul-verbal al ședinței respective a listei judecătorilor ce se află în imposibilitate de prezență din motive plauzibile (boală sau asigurarea funcționalității continue a instanței,

deplasare, concediu, concediu pentru îngrijirea copilului ș.a. confirmate prin declarațiile președintelui de instanță) și cvorumul ședinței pentru legalitatea deciziilor Adunării Generale respective va fi calculat prin diferențierea din numărul total de judecători a judecătorilor ce lipsesc de la ședința în cauză motivat. Realizarea ședințelor Adunării Generale a Judecătorilor într-o zi de lucru la fel, responsabilizează judecătorii de a fi prezenți și a se implica activ în procedurile respective. Neprezentarea la ședințele Adunării Generale a Judecătorilor determină consecințe de natură disciplinară or, procesul electiv supus caracterizării este unul de interes public și la fel, lipsa de obiectivitate a acestuia poate afecta imaginea justiției.

Considerăm că Adunarea Generală a Judecătorilor necesită a avea un caracter solemn or, aceasta este forul suprem al ramurii judiciare a puterii de stat, se solicită prezența obligatorie a Steimei și Drapelului de Stat și audierea Imnului de Stat. Caracterul public al Acestei Adunări Generale devine evident, este importantă asigurarea și transparenței ședinței în cauză. În scopul fortificării încrederii societății în justiție, urmează ca procesul electiv menționat atât pentru candidații judecători, cât și pentru candidații reprezentanți ai societății civile, să fie văzut, cunoscut și apreciat prin solemnitatea sa.

Menționăm obligativitatea votului secret pentru toți candidații (judecători și reprezentanți ai societății civile). Buletinele de vot necesită a avea un grad de protecție și o procedură de elaborare prealabilă conform cu buletinelor de vot din scrutinele politice. Fortificarea publică a autorității judecătorești în perceperea societății civile impune, ca element al democrației anumite resurse financiare inevitabile, dar eficiente. Anunțarea rezultatelor votării (ce poate fi realizată și prin vot electronic, în scopul economiei timpului) și poate fi considerată finalitatea ședinței Adunării Generale a Judecătorilor. Condițiile de realizare a Adunării Generale a Judecătorilor ce conțin în ordinea de zi, proceduri electiv din componentele organizaționale a autorității judecătorești, necesită a fi obligatorii și confirmate prin normă legală.

Pasul V. În scopul dezvoltării sistemului de control reciproc al ramurilor puterii de stat, poate fi introdusă procedura de validare a opțiunilor efectuate de Adunarea Generală a Magistraților de către Președintele statului sau de Președintele legislativului, opozabilă fiind procedura de veto ce ar impune un vot repetat și poate chiar calificat (majoritate calificată) din partea Adunării Generale a Magistraților. Realitatea juridică națională, determinate de reglementările constituționale ce stipulează prin intermediul art. 60: *Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ.* ” (1) Parlamentul este organul reprezentativ

Proceduri de alegere a reprezentanților societății civile în organele de admin...

suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.” [9], impune logic realizarea unei proceduri de validare atribuită prin competență personală a președintelui legislativului. Anticipând obiecțiile validării realizate de un reprezentant al politicului, menționăm că validarea prin sine, acordă un caracter de legitimitate procesului electiv realizat de Adunarea Generală a Judecătorilor, o expresie a încrederii din partea legislativului în calitate de ramură a puterii de stat și o obligațiune juridică de a susține în manifestările ei funcționale Autoritatea Judecătorească. Suplimentar menționăm relevanța validării rezultatelor alegerilor realizate în cadrul Adunării generale a Judecătorilor pentru viitoarea componență a membrilor – reprezentanți ai societății civile de către Președintele Parlamentului, prin demonstrarea unei puteri de stat consolidate. Or, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii prezintă anual un raport de activitate în ședința de plen a Parlamentului. Nu putem însă discuta despre un proces decizional parlamentar, acesta având un caracter inevitabil politic.

Validarea procedurii de alegere a reprezentanților societății civile în componența Consiliului Superior al Magistraturii, repartizată în competența Președintelui Parlamentului, nu prezumă o procedură formală. În orice ipostază existența procedurii de validare nu declară imposibilă invalidarea sau veto-ul cu referință la un proces electiv. Depășirea invalidării rezultatelor alegerii membrilor-reprezentanți ai societății civile în componența Consiliului Superior al Magistraturii necesită a fi realizată printr-un vot repetat și calificat al Adunării Generale a Judecătorilor, dar într-o procedură simplificată or, nu mai este necesară elaborarea dosarului candidatului și prezentarea extinsă a candidatului. Validarea rezultatelor alegerilor repetate pe subiectul de discuție devenind obligatorie prin normă juridică imperativă.

Mecanismul juridic caracterizat are misiunea asigurării caracterului apolitic al activității reprezentanților societății civile și a tuturor membrilor CSM și a Justiției în ansamblu, contribuind, concomitent, la fortificarea încrederii societății în Justiție și la realizarea unui control civic, public și transparent al Justiției în societatea contemporană. Într-o perspectivă de tehnică juridică și legislativă [10, p.458-459], menționăm necesitatea unui sistem de norme complexe de reglementare a unei asemenea instituții juridice, cu origine în norme constituționale, în legea organică cu privire la statutul judecătorului [11], în alte legi organice și chiar în anumite acte normative-juridice subordonate legii, adoptate de Adunarea Generală a Magistraților sau de Ministerul Justiției, cu publicarea obligatorie în organul oficial de presă al statului. Mecanismul juridic descris mai are o destinație valorică în domeniu: asigură nu doar egalitatea în procedurile electivă între membrii magistrați din componența CSM și membrii

reprezentanți ai societății civile, ci și egalitatea în raport cu competențele lor funcționale, realizând, astfel, un postulat categoric – egalitatea în drepturi a membrilor Consiliului Judiciar - mențione care, în opinia noastră, urmează a fi reflectată în Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii [12]. Asume sistemul normativ-juridic de reglementări în domeniul vizat ar putea fi capabil de a înlătura problema juridică națională actuală, referitoare la alegerea Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii. Ar dispărea necesitatea unei reglementări juridice speciale, orientate spre confirmarea posibilității de a fi ales în funcție de conducere și un reprezentat din afara corpului judecătoresc, din componența reprezentanților societății civile. Egalitatea în drepturi a tuturor membrilor CSM – de a-și exprima propria voință decizională și de a fi ales în funcții de conducere – considerăm că aceasta este interpretarea veritabilă. Evident că, în procesul de eligibilitate a Președintelui CSM, o pondere decizională vor deține membrii judecători, însă nu se va exclude posibilitatea alegerii în această funcție a unui membru din afara profesiei de magistrat. Notorietatea profesională și integritatea ireproșabilă, considerăm că vor fi acele calități ce pot determina membrii Consiliului Superior al Magistraturii de a face alegerea în favoarea unui candidat din rândurile societății civile.

La anumite etape de dezvoltare istorică a justiției, îndeosebi a celor caracterizate prin reforme fundamentale, oportunitatea selecției unui președinte al CSM din afara membrilor judecători este evidentă. Depășirea anumitor stereotipuri profesionale, a unor reguli netransparente ce afectează integral sistemul și în același timp responsabilitatea sporită față de corpul judecătoresc și a societății în ansamblu, comunicarea constructivă pe domeniile de competență cu reprezentanții politicului – sunt asume priorități caracteristice unui candidat – reprezentant al societății civile în componența Consiliului Superior al Magistraturii.

Reglementările juridice actuale identifică un aspect politic accentuat și generează discuții referitoare la alegerea președintelui Consiliului Superior al Magistraturii. Este o neîncredere a corpului de membri-judecători față de procedurile juridice politizate excesiv, de selecție a candidaților din partea societății civile, o neîncredere practic inconștientă și care, în opinia noastră afectează transparența procesului de alegere a Președintelui CSM și evidențiază elemente discriminatorii față de anumiți potențiali candidați la această funcție. Și devine evidentă intenția de selectare în funcția de Președinte a Consiliului Superior al Magistraturii a unui candidat judecător în condițiile când jumătate din membrii sunt judecători, de regulă așa și se va proceda cel mai frecvent. Însă reiterăm, în condiții de reforme fundamentale a autorității judecătorești,

Proceduri de alegere a reprezentanților societății civile în organele de admin...

a fortificării capacității ei decizionale bazate pe independență funcțională și profesionalism, funcția de președinte poate fi asigurată și de un membru profesor – reprezentant al societății civile.

Or, candidatul la funcția de Președinte a CSM trebuie a fi selectat în baza anumitor criterii obiective și nu prin intermediul criteriului apartenenței la profesia de judecător – meritele morale și profesionale, recunoscute de participanții la procesul de eligibilitate menționat și de corpul judecătoresc este acel indiciu de schimbare a mentalității profesionale a judecătorilor, de responsabilizare a lor prin perceperea valorii votului lor pentru formarea Consiliului Superior al Magistraturii și a independenței reale ce le este asigurată în manifestarea funcțională. Capacitatea de a recunoaște superioritatea profesională a unui candidat nejudcător poate fi privit drept un prim semnal de deschidere spre un proces decizional eligibil al Consiliului Superior al Magistraturii. Dar, aceste situații de natură juridică pot fi realizabile numai în condițiile de asigurare prin organizare și funcționare a unei proceduri de selecție a candidaților membri pentru Consiliul Superior al Magistraturii conform modelului propus supra. Lipsa modelului menționat de selecție în sistemele juridice a altor state europene nu-l condamnă la o incorectitudine conceptuală or, libertatea reglementărilor juridice logice ar putea fi caracteristică și școlii juridice naționale.

Referințe bibliografice:

1. Carta Europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg în perioada 8-10 iulie 1998, www.justice.gov.md
2. Lopez, G.L. Genèse et rôle du pouvoir judiciaire. În: *Les Conseils supérieurs de la magistrature en Europe*. Thierry-Serge Renoux (sous la dir. de). Paris: La Documentation française, 2000. 320 p.
3. Miranda, J. Le Conseil supérieur de la magistrature. În: *Les Conseils supérieurs de la magistrature en Europe*. Thierry-Serge Renoux (sous la dir. de). Paris: La Documentation française, 2000. 320 p.
4. Asencio, C. H. Torres Luis del Castillo. Navarro Fernando Martos. Cuerpo de Agentes de la Administracion de Justicia. EDITORIAL MAD, 2000. 674 p.
5. Les Constitutions de l'Europe des douze. Textes rassemblés et présentés par Henri Oberdoff. Paris: La Documentation Française, 1992.
6. Carta Europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg în perioada 8-10 iulie 1998, www.justice.gov.md
7. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii*nr. 947-XIII din

19.07.1996, (*în vigoare 03.10.1996*), Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr.15-17 art.65 din 22.01.2013; Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr.186-188 art.752 din 22.08.2003; Monitorul Oficial al R. Moldova nr.64 art.641 din 03.10.1996.

8. Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, nr. 132 din 17-06-2016. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 245-246 art. 511

9. Constituția Republicii Moldova. Publicat: 29.03.2016, în Monitorul Oficial Nr. 78, art. nr 140. În vigoare: 27.08.1994

10. Negru, B. Negru, A. Teoria Generală a Dreptului și Statului. Chișinău, Tipografia Centrală, 2017, 632 p.

11. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 59-60/664; Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.117-119/946.

12. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii*nr. 947-XIII din 19.07.1996, (*în vigoare 03.10.1996*), Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr.15-17 art.65 din 22.01.2013; Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr.186-188 art.752 din 22.08.2003; Monitorul Oficial al R. Moldova nr.64 art.641 din 03.10.1996.